

Uchwalone przez Zarząd
Ludowego Banku Spółdzielczego
w Strzałkowie
Uchwała nr 58/2017 z dnia 19.06.2017 r.

LUDOWY BANK SPÓŁDZIELCZY W STRZĄLKOWIE

**UJAWNIEŃ INFORMACJI LUDOWEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W STRZĄLKOWIE
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2016 ROKU
DOTYCZĄCYCH RYZYKA, FUNDUSZY WŁASNYCH, WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH,
POLITYKI W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ, I INNYCH INFORMACJI**

WSTĘP

1. Niniejszy dokument został opracowany celem spełnienia wymogów wynikających z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 roku zwanej Rozporządzeniem CRR, części ósmej w zakresie ujawniania informacji przez instytucje.
2. Informacje te są ogłaszane z częstotliwością roczną, nie później niż w terminie 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez Zebranie Przedstawicieli, termin pokrywa się z publikacją sprawozdania finansowego.
3. Informacje nie zawarte w niniejszym dokumencie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte w następujących dokumentach:
 - sprawozdaniu finansowym – informacja dodatkowa,
 - sprawozdaniu Zarządu.
4. Informacje są ogólnie dostępne dla wszystkich uczestników rynku w Centrali Ludowego Banku Spółdzielczego w Strzałkowie ul. Kolejowa 2a 62-420 Strzałkowo, oraz na stronie internetowej www.lbsstrzalkowo.pl.
5. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w pełnych złotych.

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Ludowy Bank Spółdzielczy w Strzałkowie z siedzibą w Strzałkowie, ul. Kolejowa 2A, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2016 roku.
2. W 2016 roku LBS w Strzałkowie prowadził działalność poprzez:
 - Centralę w Strzałkowie, Oddział w Strzałkowie, Oddział w Kole, Oddział w Rzgowie, Oddział w Orchowie, Oddział w Świnicach Warcich, Filia w Brudzewie, Filia w Kościelcu, Filia w Osieku Małym, Filia w Grzegorzewie.
 - Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem punktów kasowych w Strzałkowie, Kole, Koninie.

II. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

1. Zarządzanie ryzykiem odbywa się w oparciu o opracowaną w formie pisemnej i zatwierdzoną przez Zarząd i Radę Nadzorczą Strategię zarządzania ryzykiem w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie
2. Strategia zarządzania ryzykiem jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, np. Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie, planami finansowymi a także z zasadami w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Bank oprócz Strategii zarządzania ryzykiem posiada dla każdego ryzyka istotnego opracowane zasady zarządzania danym ryzykiem.
3. Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może osiągnąć.

4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca strategii i procesów zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka; celów strategicznych poszczególnych ryzyk; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka – zawarte są w *Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu*.
7. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku zawarte jest w *Załączniku nr 2 do niniejszego dokumentu*.
8. Informacja na temat ryzyka - w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.
9. Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej).
10. Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg Regulaminu działania Rady Nadzorczej w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie. Oceny kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Polityką oceny kwalifikacji i odpowiedzialności członków organów Banku w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie. Zebranie Grupy Członkowskiej, zgodnie z Regulaminem obrad wybiera przedstawicieli na Zebranie Przedstawicieli, spośród których wybierana jest Rada Nadzorcza. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli.
11. Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii różnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
12. Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka.
13. Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty procedurą „Zasady funkcjonowania systemu informacji zarządczej w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie.”

III. FUNDUSZE WŁASNE

1. Zapewniając bezpieczeństwo ekonomiczne, Bank utrzymuje fundusze własne Banku dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.
2. Fundusze własne Banku obejmują:
 - 1) kapitał Tier I;
 - 2) kapitał Tier II.
3. Kapitał Tier I Banku obejmuje:
 - 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy, z zastosowaniem korekt okresu przejściowego,

- b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
 - e) kapitał rezerwowy,
 - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
 - g) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I:
 - (ze znakiem minus) określoną wartość procentową funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego;
 - (ze znakiem minus – co oznacza, że Bank usuwa z funduszy) określoną wartość procentową zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
- 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej,
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu;
- 3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR,
- 4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej;
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu

- sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
- c) posiadane przez Bank bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - d) posiadane przez Bank bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.
4. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
 - 2) pożyczki podporządkowane;
 - 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
 - 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
 - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.
5. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2016 roku.

Struktura kapitałów na dzień 31.12.2016 roku

	Budowa funduszy własnych	31-12-2016
I	Fundusze własne	31 157 741
I.1	Kapitał Tier 1	30 458 441
I.1.1	Kapitał podstawowy CET1	30 458 441
I.1.1.2	Fundusz udziałowy	
I.1.1.3	Zyski zatrzymane	
I.1.1.4	Inne całkowite dochody	438 957
I.1.1.5	Kapitał rezerwowy	26 239 580
I.1.1.6	Fundusz ogólnego ryzyka	3 400 000
I.1.1.7	Korekty okresu przejściowego dotyczące funduszu udziałowego	592 380
I.1.1.8	Wartości niematerialne i prawne	36 894
I.1.1.9	(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych (CET1)	
I.1.1.10	(-) Nadwyżka pozycji pomniejszających AT1 nad dodatkowymi funduszami podstawowymi (AT1)	
I.1.1.11	(-) Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym CET1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	
I.1.1.12	(-) Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym CET1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	
I.1.1.13	Inne przejściowe korekty CET1	175 583
I.1.1.14	Inne pozycje lub korekty kapitału CET1	
I.1.2	Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	-
I.1.2.1	Instrumenty kapitałowe zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego (AT1)	
I.1.2.2	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do AT1	
I.1.2.3	(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe zaliczane do AT1	
I.1.2.4	(-) Instrumenty kapitałowe AT1 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	
I.1.2.5	(-) Instrumenty kapitałowe AT1 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja dokonała znacznej inwestycji	
I.1.2.6	(-) Nadwyżka pomniejszeń T2 ponad kwotę T2	
I.1.2.7	Inne przejściowe korekty AT1	
I.1.2.8	Nadwyżka pomniejszeń AT1 ponad kwotę AT1 (pomniejszenie w CET1)	
I.1.2.9	Inne pozycje lub korekty kapitału AT1	
I.2	Kapitał Tier 2	699 300
I.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane zaliczane do T2	
I.2.2	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych zaliczanych do T2	
I.2.3	Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego [do wysokości limitu 1,25% RWA]	699 300
I.2.4	(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do T2	
I.2.5	(-) Instrumenty kapitałowe T2 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	
I.2.6	(-) Instrumenty kapitałowe T2 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja dokonała znacznej inwestycji	
I.2.7	Inne przejściowe korekty T2	
I.2.8	Nadwyżka pomniejszeń T2 ponad kwotę T2 (pomniejszenie AT1)	
I.2.9	Inne pozycje lub korekty kapitału T2	

Wartość jednej jednostki udziałowej wynosi 540,00 zł.

6. Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

IV. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

1. Bank oblicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko koncentracji;
- 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa wewnętrznym wymogiem kapitałowym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

- kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;

- koszt lub utracony przychód obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;

- część lub całość kwoty Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;

- poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu Bank wyznacza na poziomie 8,0% uznanego kapitału w oparciu o następujące przesłanki:

- ✓ wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
- ✓ poziom współczynnika wypłacalności,
- ✓ plany kapitałowe;

- dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) jest kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka.

2. Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe z tytułu wzrostu udziału portfela kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym i całkowitego braku skuteczności przyjętych zabezpieczeń, które stanowią instrumenty pomniejszania podstawy naliczania rezerw celowych.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych, opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym. Wynikiem przeprowadzonego testu jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej.

Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko kredytowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza 8,0% uznanego kapitału Banku.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kredytowe jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe oraz

dotatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe obliczonego w wyniku przeprowadzenia testów.

3. Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne. Kapitałem regulacyjnym na ryzyko operacyjne zabezpieczona została znaczna część ryzyka wynikająca ze skali prowadzonej przez Bank działalności.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne z tytułu zagrożenia związanego z jednoczesnym zrealizowaniem się potencjalnych zdarzeń operacyjnych, dla których, w procesie samooceny, spełnione są łącznie poniższe warunki:

- prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka jest średnie lub wysokie;
- skutki ekonomiczne są wysokie.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym. W wyniku tego testu obliczana jest strata, która wystąpiłaby w Banku w wyniku zrealizowania się scenariusza. Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy, jeżeli strata przewyższy poziom kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne. Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne jest różnica pomiędzy obliczoną stratą a regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko operacyjne jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne.

4. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w przypadku przekroczenia limitów koncentracji, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji, w zakresie:

- koncentracji dużych ekspozycji;
- koncentracji w ten sam sektor gospodarczy;
- koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji dużych ekspozycji jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji dużych ekspozycji, średnioważonej wagi ryzyka dla dużych ekspozycji i wskaźnika 8%.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam sektor gospodarczy jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam sektor gospodarczy, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko koncentracji jest suma kwot obliczonych zgodnie z powyższymi założeniami.

5. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej z tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą poziomu stóp procentowych, wysokim poziomem zrywalności depozytów lub spłacalności kredytów przed terminem.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych opisane szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach

zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko stopy procentowej jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza 8% funduszy własnych Banku.

6. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności z tytułu zagrożenia związanego z nagłym wpływem znaczącej kwoty depozytów, wynikającym głównie z utraty zaufania klientów do Banku.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla ww. czynników przy jednoczesnej konieczności utrzymania wskaźnika LCR na wymaganym przepisami prawa poziomie, opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku Zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Wynikiem przeprowadzonego testu jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko płynności jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych, przekracza 8% funduszy własnych Banku.

7. Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe z tytułu zagrożenia związanego ze spadkiem funduszu udziałowego oraz skrajnym wzrostem kapitału wewnętrznego.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników opisanych powyżej przy jednoczesnej konieczności utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie określonym w kapitałowych celach strategicznych opisanych szczegółowo w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego.

Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej.

Wewnętrznym wymogiem kapitałowym na ryzyko kapitałowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza 8,0% uznanego kapitału Banku.

8. Za łączną kwotę ekspozycji na ryzyko przyjmuje się sumę łącznej kwoty ekspozycji na:

- ryzyko kredytowe, wyznaczanej według metody standardowej;
- ryzyko operacyjne, wyznaczanej według metody wskaźnika bazowego;

9. Na dzień 31.12.2016r. kapitał wewnętrzny Banku stanowił sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz dodatkowych wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka, obliczonych zgodnie z obowiązującymi zasadami szacowania kapitału wewnętrznego. Zgodnie z długoterminowymi celami kapitałowymi jego wartość może wynosić maksymalnie 90% posiadanych funduszy własnych Banku z czego 59,3% to kapitał regulacyjny, a 30,7% to szacowany kapitał wewnętrzny. Na datę 31.12.2016 kapitał wewnętrzny ukształtował się na poziomie 16 657 tys. zł. W 88,5% tworzył go kapitał regulacyjny, a pozostałe 11,5% stanowił dodatkowy, szacowany kapitał na pokrycie ryzyka stopy procentowej.

Poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2016 roku został zaprezentowany w zestawieniu poniżej.

Wyszczególnienie	Kwota [tys. zł]
ryzyko kredytowe	12 768 942
ryzyko rynkowe	
ryzyko	1 979 088
Regulacyjny wymóg kapitałowy	14 748 030
redukcja wymogu kapitałowego z tyt. ryzyka kredytowego	
ryzyko koncentracji zaangażowań	
ryzyko stopy procentowej	1 909 137
ryzyko płynności	
ryzyko wyniku	
finansowego ryzyko	
Łączna wartość wewnętrznych wymogów kapitałowych	16 657 167
rezerwa na ryzyko ogólne	699 300
wewnętrzne wymogi kapitałowe po uwzględnieniu rezerwy na ryzyko ogólne	
Sumaryczny wewnętrzny wymóg kapitałowy	16 657 167
Współczynnik wypłacalności [%]	16,90 %
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]	14,96%

Ludowy Bank Spółdzielczy w Strzałkowie zobowiązany jest do utrzymywania funduszy własnych na pokrycie bufora zabezpieczającego. Bufor zabezpieczający dodawany jest do zalecanych przez KNF w 2016r. minimalnych poziomów łącznego współczynnika wypłacalności na poziomie 13,25% i dla kapitału Tier 1 - 10,25%. Na koniec 201r. całkowity współczynnik wypłacalności wyniósł 16,9%, natomiast współczynnik kapitału Tier 1 - 14,96%, co oznacza, że Bank utrzymuje poziom współczynników powyżej wymaganego przez nadzór minimum.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji w zł.

L.p.	Wyszczególnienie klasa ekspozycji	Kwota
1	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	182 659
3	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	3 028
4	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-
5	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-

6	ekspozycje wobec instytucji	168 748
7	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	606 602
8	ekspozycje detaliczne	3 740 239
9	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	7 010 078
10	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	140 233
11	pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-
12	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-
13	ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-
14	ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	-
15	ekspozycje kapitałowe	168 236
16	inne pozycje	749 118
	RAZE	12 768 942
	M	

V. RYZYKO KREDYTOWE

1. Za obszar ryzyka kredytowego w Banku odpowiadają:
 - 1) Prezes Zarządu w ramach odpowiedzialności za całościowe funkcjonowanie Banku;
 - 2) Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykami w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego;
 - 3) Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych (zarządzający ryzykiem kredytowym) w zakresie nadzoru nad działalnością kredytową (operacyjną).
2. Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 złotych.
3. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego
 - 3.1. Tworzenie rezerw celowych – przepisy prawne i kategorie ekspozycji kredytowych

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego określa

„Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz ich klasyfikacji w celu tworzenia rezerw celowych w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie”.

Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banków zwane dalej "rezerwami celowymi" zgodnie z zasadami określonymi:

- 1) w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), zwana dalej UOR,
- 2) w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. Nr 191, poz. 1279 z późn. zm.),
- 3) w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zm.), zwanym dalej Rozporządzeniem w sprawie zasad tworzenia rezerw,
- 4) w polityce rachunkowości Banku,
- 5) w *„Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz ich klasyfikacji w celu tworzenia rezerw celowych w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie”.*

Bank tworzy rezerwy celowe, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii "normalne" - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- 2) kategorii "pod obserwacją",
- 3) grupy "zagrożone" - w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub "stracone".

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii "normalne", tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego 1,5 % podstawy tworzenia rezerw celowych.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii "pod obserwacją", "poniżej standardu", "wątpliwe" i "stracone" tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1) 1,5 % - w przypadku kategorii "pod obserwacją",
- 2) 20 % - w przypadku kategorii "poniżej standardu",
- 3) 50 % - w przypadku kategorii "wątpliwe",
- 4) 100 % - w przypadku kategorii "stracone".

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

3.2. Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych - kryteria klasyfikacji ekspozycji kredytowych

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
 - b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,

- 2) dwóch niezależnych od siebie kryteriów,
- a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
- b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.

3.3. Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, prowadzącego pełną lub uproszczoną sprawozdawczość finansową, z wyłączeniem klientów będących jednostkami samorządu terytorialnego, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, w oparciu o ocenę mierników ilościowych oraz ocenę mierników jakościowych.

Ocenę mierników ilościowych klienta przeprowadza się dokonując indywidualnej analizy wpływu poszczególnych mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową.

W przypadku, gdy w ocenie Banku, wartość mierników nie uwzględnia specyfiki prowadzonej przez klienta działalności, Bank może przy dokonywaniu oceny klienta porównać wartości mierników obliczonych dla klienta z ich poziomem właściwym dla danej działalności; dotyczy to w szczególności mierników określających płynność i rotację.

Ocenę jakościową klienta, który jest klientem prowadzącym pełną lub uproszczoną sprawozdawczość finansową, przeprowadza się na podstawie oceny mierników jakościowych.

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, którym jest jednostka samorządu terytorialnego, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, stosując w szczególności mierniki ilościowe.

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, który rozlicza podatek rolny lub podatek dochodowy w formie ryczałtu bądź karty podatkowej, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, w oparciu o indywidualną analizę ilościową i jakościową oraz ocenę wpływu poszczególnych mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową, wykorzystując mierniki.

3.4. Podstawa tworzenia rezerw celowych

Podstawę tworzenia rezerw celowych stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych, ale z uwzględnieniem przewidywanej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.

W przypadku, gdy Bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w ustalaniu podstawy tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe.

3.5. Przegląd i klasyfikacja ekspozycji kredytowych

Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się według danych aktualnych na dzień przeprowadzania klasyfikacji.

Bank dokonuje przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych na koniec każdego kwartału za wyjątkiem ekspozycji kredytowych, gdzie ekspozycja jest zaklasyfikowana do kategorii „normalne” i kwota ekspozycji łącznie z innymi ekspozycjami Banku wobec tego podmiotu nie przekracza 10% funduszy własnych Banku.

Dokonując klasyfikacji podmiotu Bank bierze pod uwagę sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika i terminowość spłat rat kapitałowych i odsetek – na bieżąco.

Opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nie przekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

3.6. Zabezpieczenia pomniejszające podstawę tworzenia rezerw celowych

Zabezpieczenia pomniejszające podstawę tworzenia rezerw celowych - zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zm.)

3.7. Tryb tworzenia, aktualizacji, rozwiązywania oraz zmiany klasyfikacji rezerw celowych

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych. Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Rezerwę celową zmniejsza się odpowiednio do:

- 1) zmniejszenia się kwoty ekspozycji kredytowej;
- 2) zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;
- 3) wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych;
- 4) wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

Zmniejszenia dokonuje się po terminie wydania odpowiedniej decyzji, nie później jednak niż w terminie najbliższej klasyfikacji.

Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

Ekspozycje kredytowe, z wyłączeniem zobowiązań pozabilansowych lub inne aktywa umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają uprzednio utworzone rezerwy, w kwocie umorzonej, przedawnionej lub nieściągalnej.

Rozwiązanie rezerw celowych następuje po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia, tzn. w przypadku, całkowitej spłaty lub wygaśnięcia ekspozycji kredytowej z tytułu zobowiązania pozabilansowego, częściowej spłaty ekspozycji kredytowej, w części odpowiadającej tej spłacie, zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji, wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych, wygaśnięcia ekspozycji kredytowej w wyniku przejęcia przez Bank aktywów dłużnika, jeżeli ich wartość rynkowa jest równa lub wyższa niż dług, wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

3.8. Odpowiedzialność za monitorowanie i dokonywanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych

Dział Handlowy wykonuje zadania związane z oceną poprawności propozycji decyzji kredytowych przygotowywanych przez jednostkę organizacyjną w zakresie kredytów wykraczających poza jej zakres kompetencji, w tym: analizą wniosków kredytowych, analizą skuteczności przyjętych zabezpieczeń, przygotowaniem propozycji decyzji kredytowej, opracowywaniem i aktualizowaniem zasad oceny wartości zabezpieczeń. Weryfikację monitoringu pojedynczej transakcji przeprowadza wskazana osoba z Działu Handlowego. Dyrektorzy Oddziałów, Kierownicy Filii odpowiedzialni są za identyfikację ryzyka

kredytobiorców ocenianych i monitorowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Banku. Natomiast wskazani pracownicy Banku wykonują zadania związane z monitorowaniem ryzyka pojedynczej transakcji, w szczególności z: badaniem terminowości spłat kredytów, badaniem sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, badaniem adekwatności przyjętych zabezpieczeń.

4. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2016 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie.

L.p.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2016 r. w [zł]	Średnia kwota w okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. [zł]
1	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	6 853 258	9 299 586
2	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	11 216 198	11 722 443
3	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	75 708	77 776
4	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
5	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
6	ekspozycje wobec instytucji	153 648 103	129 942 182
7	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	6 638 416	8 224 037
8	ekspozycje detaliczne	70 908 273	71 139 366
9	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	137 192 285	136 411 362
10	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 752 919	1 982 989
11	pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-
12	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
13	ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
14	ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego	-	-
15	ekspozycje kapitałowe	2 102 953	2 179 654
16	inne pozycje	14 756 899	15 295 708
RAZEM		405 145 011	386 275 103

Bank przyjmuje za istotne klasy ekspozycji kredytowych trzy klasy ekspozycji, które na dzień analizy stanowiły największy udział w portfelu kredytowym netto. Zatem do istotnych klas ekspozycji kredytowych zalicza się:

- ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach,
- ekspozycje wobec instytucji,
- ekspozycje detaliczne.

5. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych typów kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji.

1) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela (dane w zł)

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość Bilansowa Ekspozycji	Salda korekt wartości i rezerw
1.	Sektor finansowy - Leasing	2 976 163,75	6 557,00
	Należności normalne	2 976 163,75	6 557,00
	Należności pod obserwacją	-	-
	Należności zagrożone	-	-
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		2 976 163,75	6 557,00

2) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela (dane w zł)

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość Bilansowa Ekspozycji	Salda korekt wartości i rezerw
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	-	-
	Należności normalne		
	Należności pod obserwacją		
	Należności zagrożone		
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	22 588 699,92	577 655,13
	Należności normalne	20 798 591,27	134 100,78
	Należności pod obserwacją	0,00	0,00
	Należności zagrożone	1 790 108,65	443 554,35
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	19 933 724,60	262 328,59
	Należności normalne	19 660 239,11	148 156,41
	Należności pod obserwacją	161 221,08	1 907,77
	Należności zagrożone	112 264,41	112 264,41
4.	Osoby prywatne	65 414 878,90	1 423 305,06
	Należności normalne	65 282 907,20	1 371 087,40
	Należności pod obserwacją	80 370,00	615,96

	Należności zagrożone	51 601,70	51 601,70
5.	Rolnicy indywidualni	111 157 506,02	2 223 827,08
	Należności normalne	110 201 967,19	1 512 279,97
	Należności pod obserwacją	2 704,00	47,28
	Należności zagrożone	952 834,83	711 499,83
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	245 871,00	1 876,77
	Należności normalne	245 871,00	1 876,77
	Należności pod obserwacją		
	Należności zagrożone		
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		219 340 680,44	4 488 992,63

- 3) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość Bilansowa Ekspozycji	Salda korekt wartości i rezerw
Należności normalne	11 211 657,20	2 047,86
Należności pod obserwacją		
Należności zagrożone		
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	11 211 657,20	2 047,86

- 4) Dla sektora niefinansowego przedstawiono strukturę zaangażowania Banku wobec poszczególnych branż w rozbiciu na kategorie należności według stanu na 31.12.2016 roku w wartości w wartości nominalnej z pozabilansem.

Lp.	Branże	Kwota [zł]
1.	Rolnictwo	123 856 718,31
	należności normalne	122 931 184,04
	należności pod obserwacją	2 704,00
	należności zagrożone	922 830,27
2.	Przetwórstwo przemysłowe	8 276 560,40
	należności normalne	8 276 560,40
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00

3.	Wytwarzanie z zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	3 381 149,65
	należności normalne	1 591 041,00
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	1 790 108,65
4.	Budownictwo	8 135 354,11
	należności normalne	8 135 354,11
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
5.	Handel hurtowy i detaliczny	11 399 218,91
	należności normalne	11 199 630,00
	należności pod obserwacją	112 305,00
	należności zagrożone	87 283,91
6.	Hotele i restauracje	1 496 110,00
	należności normalne	1 496 110,00
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
7.	Transport, gospodarka magazynowa, łączność	1 922 955,74
	należności normalne	1 922 955,74
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
8.	Obsługa nieruchomości	2 221 221,37
	należności normalne	2 221 221,37
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
9.	Administracja publiczna	12 211 657,20
	należności normalne	12 211 657,20
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
10.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 191 709,75
	należności normalne	4 191 709,75
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00

11.	Górnictwo i wydobywanie należności normalne należności pod obserwacją należności zagrożone	564 893,00 564 893,00 0,00 0,00
12.	Inne należności normalne należności pod obserwacją należności zagrożone	3 402 195,75 3 402 195,75 0,00 0,00
RAZEM		181 059 744,19

5) Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela w tys. zł.

Istotne klasy należności	Do 1 m-ca	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	148 297	832 065	1 278 888	3 014 094	5 547 566	3 734 705	6 635 394	1 397 691	-
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec gospodarstw domowych	3 713 026	7 727 823	11 798 508	16 136 735	55 975 092	32 316 613	42 888 536	22 022 809	3 926 967
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych	30 500	374 958	405 458	909 667	3 332 075	3 202 251	2 741 831	214 916	-
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	1 049	2 098	3 147	28 794	70 176	47 676	58 572	34 359	-

RAZEM	3 892 872	8 936 944	13 486 001	20 089 290	64 924 909	39 301 245	52 324 333	23 669 775	3 926 967
--------------	------------------	------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	------------------

6) Strukturę należności zagrożonych według typu kontrahenta na dzień 31.12.2016 r. przedstawiają poniższe tabele.

Wyszczególnienie	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	Przedsiębiorstwa indywidualni	Osoby prywatne	Rolnicy indywidualni	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw	Jednostki samorządu terytorialnego
Należności poniżej standardu	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy celowe							
Korekta wartości							
Należności wątpliwe	-	1 790 108,65	-	-	-	-	-
Rezerwy celowe		409 615,57					
Korekta wartości		33 938,78					
Należności stracone	-		112 264,41	51 601,70	952 834,83	-	-
Rezerwy celowe			110 020,77	51 024,05	680 571,24		
Korekta wartości			2 243,64	577,65	30 928,59		
Należności zagrożone łącznie	-	1 790 108,65	112 264,41	51 601,70	952 834,83	-	-
		409 615,57	110 020,77	51 024,05	680 571,24		
Rezerwy celowe łącznie		33 938,78	2 243,64	577,65	30 928,59		

7) Zmiana stanu korekt wartości i rezerw celowych z tytułu ekspozycji zagrożonych, obejmująca:

- opis rodzajów korekt wartości i rezerw,
- saldo początkowe,
- kwoty umorzeń należności w ciężar odpisów w danym okresie,
- kwoty rezerw, odpisów aktualizujących,
- salda końcowe.

Stan i zmiany korekt wartości

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Stan na 31.12.2015 roku</i>	<i>Zwiększenia</i>	<i>Zmniejszenia</i>	<i>Stan na 31.12.2016 roku</i>
Prowizje według ESP korygujące wartość należności, w tym:	2 988 049,03	1 594 973,79	1 482 963,05	3 100 059,77
1.Prowizje korygujące należności od sektora niefinansowego	2 973 716,86	1 588 946,43	1 471 208,38	3 091 454,91
2.Prowizje korygujące należności od sektora budżetowego	3 074,15	5 174,00	6 200,29	2 047,86
3.Prowizje korygujące należności od sektora finansowego	11 258,02	853,36	5 554,38	6 557,00

Stan i zmiany rezerw celowych.

Kategorie należności	Stan na 31.12.2015 roku	Zwiększenia Rezerw	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan na 31.12.2016 roku	Wymagany poziom rezerw na 31.12.2016 roku
Należności normalne - sektor niefinansowy	155 329,11	142 508,05	0,00	151 531,07	146 306,09	146 306,09
Należności pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
• sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
• sektor niefinansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
• sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności poniżej standardu	132 096,90	14 294,13	0,00	146 391,03	0,00	0,00
• sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
• sektor	132 096,90	14 249,13	0,00	146 391,03	0,00	0,00

niefinansowy						
• sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności wątpliwe	0,00	427 242,8	0,00	17 627,23	409 615,57	409 615,57
• sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
• sektor niefinansowy	0,00	427 242,8	0,00	17 627,23	409 615,57	409 615,57
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności stracone	566 928,82	329 455,98	427,75	54 340,99	841 616,06	841 616,06
• sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
• sektor niefinansowy	566 928,82	329 455,98	427,75	54 340,99	841 616,06	841 616,06
• sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rezerwy celowe ogółem	854 354,83	913 500,96	427,75	369 890,32	1 397 537,72	1 397 537,72

A. Ryzyko kredytowe do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem

Zestawienie wartości ekspozycji przed i po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego dla każdego stopnia wiarygodności kredytowej ustalonego dla metody standardowej oraz pozycji, które stanowią pomniejszenia funduszy własnych sporządzone według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela w zł.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość przed zastosowaniem technik redukcji	Wartość po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka	Wartość stanowiąca pomniejszenia funduszy własnych
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	6 853 258	6 853 258	-

2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	11 216 198	11 216 198	-
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	75 708	75 708	-
4.	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-	-
5.	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-	-
6.	ekspozycje wobec instytucji	153 648 103	153 648 103	-
7.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	6 638 416	6 638 416	-
8.	ekspozycje detaliczne	70 908 273	70 908 273	-
9.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	137 192 285	137 192 285	-
10.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 752 919	1 752 919	-
11.	pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-	-
12.	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-	-
13.	ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-
14.	ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	-	-	-
15.	ekspozycje kapitałowe	2 102 954	2 102 954	-
16.	inne pozycje	14 756 899	14 756 899	-

B. Zaangażowanie w portfelu papierów wartościowych

1. Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość nominalna w zł	Wartość rynkowa/godziwa w zł	Wartość bilansowa w zł
1.	Bankowe papiery wartościowe	200 000	200 000	201 104
2.	Bony pieniężne NBP	5 000 000	5 000 000	4 999 107
RAZEM		5 200 000	201 104	4 999 107

VI. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Nie dotyczy

Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

VII. KORZYSTANIE Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ (ECAI)

Korzystanie z ECAI – Bank nie korzysta z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej.

VIII. RYZYKO OPERACYJNE

1. Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę wskaźnika bazowego. Wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2016 roku wynosi 1 979 088 zł.
2. Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego - zdarzenia ryzyka operacyjnego zarejestrowane w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2016 roku podane są w poniższej tabeli (w zł).

	Strata brutto	Strata netto (z uwzględnieniem odzysku)
1. Oszustwa zewnętrzne	0,00	0,00
2. Oszustwa wewnętrzne	0,00	0,00
3. Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy	0,00	0,00

4. Klienci, produkty i praktyki biznesowe	47 207,22	2 632,52
5. Uszkodzenia aktywów	6 315,52	0,00
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	0,00	0,00
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	8 062,15	4 049,00

3. W 2016 roku nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego rozumianych jako zdarzenia powodujące znaczne straty.
4. Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje się zdarzenia ryzyk operacyjnego i dokonuje się ewidencjonowaniu i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizacja odpowiednich szkoleń dla pracowników.
5. Zdarzenia, które wygenerowały koszty wynikają z bieżącej działalności i są niemożliwe do całkowitego wyeliminowania. Bank dąży do ograniczenia strat tego tytułu Banku. W tym celu stosuje chociażby mechanizmy kontrolne.
6. W celu uniknięcia strat w przyszłości Bank podejmuje m.in. następujące działania zapobiegawcze: umowy o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego, zabezpieczenie prawne wierzytelności Banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami, ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku, plany utrzymania ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości krytycznych procesów, niezbędnych do funkcjonowania Banku.

IX. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE

Bank na dzień 31.12.2016 roku nie posiadał ekspozycji kapitałowych nie uwzględnionych w portfelu handlowym. Wszystkie transakcje zaliczane są do portfela bankowego. Poniżej przedstawiono transakcje, jakie miały miejsce na koniec grudnia 2016r.

Posiadane papiery wartościowe wg ceny nabycia (w zł)

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2016 R
Papiery wartościowe notowane na giełdzie	650,00
Papiery wartościowe znajdujące się w regulowanym obrocie pozagiełdowym	4 998 750,00

Papiery wartościowe z nieograniczoną zbywalnością, które nie są notowane na giełdzie oraz nie znajdują się w regulowanym obrocie pozagiełdowym	200 000,00
Papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością	1 900 200,00

W portfelu Banku na dzień 31.12.2016 roku znajdują się bony pieniężne NBP z 7 dniowym terminem wykupu o wartości nominalnej 5 000 000,00 zł (zakupione z dyskontem). Posiadanie ww. papierów wynika z przyczyn strategicznych ale również przynosi zyski kapitałowe.

Posiadane udziały i akcje (w zł)

Podmiot	SGB Bank S.A.	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	ING Bank Śląski	Spółdzielczy System Ochrony SGB
Wartość udziałów/akcji	1 900 000,00	200,00	650,00	1 000,00
Wartość otrzymanych lub należnych dywidend brutto za rok 2016	48 408,32	-	559,00	-

X. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ DLA POZYCJI ZAKWALIFIKOWANYCH DO PORTFELA BANKOWEGO

- Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.
- W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:
 - ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
 - ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych;
 - ryzyko krzywej dochodowości, które wynika ze zmiany relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku lub indeksu;
 - ryzyko opcji, ryzyko wynikające z posiadanego przez klientów Banku prawa do wcześniejszej spłaty kredytu lub wcześniejszej wypłaty depozytu oraz z wyraźnych lub ukrytych opcji na limit górny lub limit dolny poziomu oprocentowania.
- W zakresie zbadania korelacji ryzyka stopy procentowej z innymi rodzajami ryzyka Bank dokonuje następujących pomiarów:

- 1) wpływu ryzyka stopy procentowej na ryzyko kredytowe;
- 2) wpływu ryzyka kredytowego na ryzyko stopy procentowej;
- 3) wpływu ryzyka płynności na ryzyko stopy procentowej.
4. Bank dokonuje testów warunków skrajnych dla zaistnienia następujących sytuacji:
 - 1) wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wynik finansowy; Bank zakłada zmianę stóp procentowych o 200 pb.
 - 2) wysokiego wzrostu wykorzystywania przez klientów opcji i jego wpływu na wynik finansowy; Bank zakłada, że nastąpi dwukrotny wzrost wskaźnika zrywalności depozytów oraz jednokrotny wzrost wskaźnika przedpłacania kredytów.
 - 3) wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wartość zaktualizowaną kapitału; Bank zakłada zmianę stóp procentowych o 200 pb.
5. Ponadto Bank raz w roku przeprowadza test polegający na pomiarze wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka stopy procentowej.
6. Bank nie posiada portfela handlowego, wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela bankowego.
7. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej miesięcznie.
8. Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:
 - 1) lukę przeszacowania;
 - 2) metodę wyniku odsetkowego;
 - 3) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej;
 - 4) analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.
9. Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów. Bank ogranicza ryzyko pozycji trudno zabezpieczanych (np. depozytów o nieokreślonym terminie wymagalności) poprzez pozyskiwanie nowych klientów i otwieranie rachunków oszczędnościowych.
10. Informacje ilościowe - zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy wynosi 1 848 304 zł i mieści się w limitach ograniczających poziom ryzyka stopy procentowej przy założeniu spadku stóp procentowych o 100 pp. Przeprowadzony na koniec grudnia 2016r. test warunków skrajnych, zakładający równoległą zmianę rynkowych stóp procentowych o 200 punktów bazowych, wykazał możliwość poniesienia dodatkowego kosztu w wys. 4 401 756 zł przy spadku stóp procentowych, tj. 14% funduszy własnych. Wielkość ta jest podstawą do oszacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej. Na dzień 31.12.2016r test badający wpływ wysokiego wykorzystania opcji klienta na wynik odsetkowy nie był istotny. Wpływ zmian stóp procentowych o +/- 200pb. na wartość ekonomiczną kapitału wynosi 352 504 zł (przy wzroście stóp), i stanowi 1,13% funduszy Banku.

KONTROLA LIMITÓW

Lp.	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b.; w odniesieniu do annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o prowizje rozliczone w czasie)	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	40,0%	20,4%	51,0%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	30,0%	0,0%	0,0%
3	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka krzywej dochodowości	4,0%	0,0%	0,0%
4	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka opcji klienta	3,0%	0,0%	0,0%
5	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	4,0%	1,1%	28,3%

Wpływ TWS na wynik odsetkowy (test wykorzystywany w ICAAP)	
- ryzyko przeszacowania i ryzyko baz	4 376 681
- ryzyko opcji klienta	25 075
Kwota stanowiąca podstawę wyliczania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej:	4 401 755,90

XI. INFORMACJE DOTYCZĄCE POLITYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE

Informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze określone w § 14 ust. 1 załącznika nr 1 do Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu.

1. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zgodna z Uchwałą KNF nr 258/2011 przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń na posiedzeniach w 2016r.
2. Przy określaniu zasad polityki zastosowano zasadę proporcjonalności, w której uwzględniono:
 - formę prawną działania banku,
 - rozmiar działalności i jej złożoność,
 - skalę i profil ryzyka związanego z prowadzoną działalnością,
 - organizację wewnętrzną banku oraz podział kompetencji i obowiązków.

Zgodnie z w/w polityką za osoby zajmujące stanowiska kierownicze w LBS w Strzałkowie mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku uznaje się Członków Zarządu Banku.

Bank co rok analizuje i aktualizuje wykaz osób zajmujących stanowiska kierownicze.

3. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust.

1 lit. g) dyrektywy 36/2013 – ustalono, iż składnik zmienny nie może przekraczać 25% osiągniętego w danym roku wynagrodzenia zasadniczego każdej osoby.

4. Bank nie stosuje polityki odrażania płatności i wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.
5. Wynagrodzenia osób objętych polityką wynagrodzeń (Polityką zmiennych składników wynagrodzeń) są zależne od oceny jakości pracy osób zajmujących stanowiska kierownicze.
6. W przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników, jako podstawę do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia przyjęto ocenę według kryteriów określonych w Polityce za co najmniej trzy lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą,
7. Kryteria stosowanych przy pomiarze wyników to:
 - 1) jakość portfela kredytowego,
 - 2) realizacja planu finansowego Banku,
 - 3) realizacja przyjętej strategii (kierunków działania).
8. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób wynagradzanych zgodnie z polityką zmiennych składników wynagrodzeń: /4- osobowy Zarząd/
 - 1) wartość wynagrodzeń stałych za 2016 rok wyniosła 629 093,32 zł, natomiast zmienne składniki przeznaczone do uruchomienia wynoszą 128 750,00 zł. Stosunek zmiennych składników do stałych wynosi 20,47%.
 - 2) wypłata wynagrodzenia zmiennego zostanie uruchomiona jednorazowo w gotówce po zweryfikowaniu sprawozdania finansowego.
9. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR - **Nie dotyczy**

XII. RYZYKO PŁYNNOŚCI I POZYCJI PŁYNNOŚCIOWEJ

1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą:

Dział ds. Oceny Ryzyka Bankowego – będący komórką monitorującą ryzyko płynności, która podlega Wiceprezesowi Zarządu ds. zarządzania ryzykami¹, wykonujący zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
- 2) zgłaszaniem potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
- 3) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną poziomu ryzyka płynności;
- 9) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR;
- 10) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
- 11) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
- 12) opracowaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
- 13) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Dział Rachunkowo - Finansowy – będący komórką zarządzającą ryzykiem płynności, która podlega Wiceprezesowi Zarządu ds. Rachunkowo – Finansowych, wykonujący zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;
- 2) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.

Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:

- 1) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych;
- 2) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego – Dział Handlowy;
- 3) przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych, zgodnie z zasadami opisanymi w § 15 - dyrektorzy i kierownicy jednostek Banku;

¹ Od stycznia 2017r. w wyniku zmiany struktury organizacyjnej Banku komórka monitorująca ryzyko podlega Prezesowi Banku.

- 4) opracowanie i weryfikację Planu pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych – Dział Handlowy.
2. Sposób pozyskiwania finansowania działalności.

Głównym źródłem finansowania działalności są depozyty podmiotów niefinansowych, w tym depozyty osób fizycznych. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów. Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania. Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego. W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB. Bank posiada ofertę depozytową skierowaną głównie do sektora niefinansowego, w tym do osób prywatnych. Głównym źródłem finansowania płynności długoterminowej jest stabilna część depozytów oraz fundusze własne.
3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością.

Funkcje skarbowe są wykonywane przez Dział ds. rachunkowo – finansowych natomiast funkcje zarządzania płynnością przez Dział ds. Oceny Ryzyka Bankowego. Funkcje te są w pełni scentralizowane.
4. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia.

Ludowy Bank Spółdzielczy w Strzałkowie jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB i jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Zadania wykonywane przez Bank Zrzeszający na rzecz Banku w zakresie płynności są następujące:

 - 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych,
 - 2) zabezpieczenie przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
 - 3) zabezpieczenie płynności śróddziennej,
 - 4) prowadzenie rachunków bieżących,
 - 5) udzielanie kredytów,
 - 6) gromadzenie nadwyżek środków,
 - 7) prowadzenie rachunku Minimum Depozytowego,
 - 8) utrzymywania aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
 - 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności LCR,
 - 10) pośredniczenie w zakupie przez Bank papierów wartościowych,
 - 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
 - 12) wsparcie w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności.

Obowiązki Banku w zakresie płynności wynikające z przynależności do Zrzeszenia:

 - 1) posiadanie wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym lub niewykorzystanej kwoty kredytu w rachunku bieżącym, które zabezpieczą wypływy z rachunku bieżącego na koniec dnia operacyjnego,
 - 2) lokowanie nadwyżek płynnościowych,
 - 3) deponowanie i utrzymywanie środków na rachunku Minimum Depozytowego,
 - 4) prowadzenie rachunków,

5) zakup aktywów wyłącznie za pośrednictwem i zgodą Banku Zrzeszającego.

Obowiązki Banku wynikające z członkostwa w Spółdzielczym Systemie Ochrony:

- 1) realizacja działań związanych z funkcjonowaniem mechanizmów kontroli ograniczania oraz klasyfikowania ryzyka,
- 2) posiadanie planów pozyskania i utrzymania depozytów,
- 3) wyznaczanie i posiadanie wskaźnika LCR na zasadzie indywidualnej,
- 4) utrzymanie odpowiedniego poziomu środków na rachunku Minimum Depozytowego,
- 5) dokonywanie wpłat na Fundusz pomocowy,
- 6) wnoszenie składek na pokrycie kosztów funkcjonowania Spółdzielni.

5. Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Lp	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki	Nazwa części składowej nadwyżki	Wartość części składowej nadwyżki
1	Norma krótkoterminowa ponad minimum			
	Luka płynności krótkoterminowej	92 663 125	Podstawowa i uzupełniająca rezerwa płynności	147 180 170
	Współczynnik płynności krótkoterminowej	2,70	Podstawowa i uzupełniająca rezerwa płynności	147 180 170
2	Norma długoterminowa ponad minimum			
	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	2,19	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta	31 157 741
	Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,43	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i środki obce stabilne	347 561 922
3	LCR ponad minimum			
	Wskaźnik płynności LCR	351,93%	Zabezpieczenia przed utratą płynności	26 564 549

6. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

Lp	Nazwa	Wielkość	Limit wynikające z przepisów
1	Norma krótkoterminowa	2,70	1,10
2	Norma długoterminowa	1,43	1,10
3	Wskaźnik LCR	351,93%	70%

7. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności

Lp	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta	Luka bilansowa skumulowana	Luka prosta (z pozabilansem)	Luka skumulowana(z pozabilansem)
1	Przedział do 1 miesiąca	102 948 485	117 568 340	101 310 466	114 325 130
2	Przedział do 3 miesięcy	9 632 970	112 581 455	9 121 246	110 431 712
3	Przedział do 6 miesięcy	10 081 256	122 662 710	10 293 603	120 725 315

8. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony SGB

Bank posiada możliwość skorzystania z linii kredytowych z Banku Zrzeszającego w postaci kredytu w rachunku bieżącym, kredytu rewolwingowego oraz innych kredytów.

W Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB-Bank funkcjonuje mechanizm pomocowy który stanowi wsparcie dla Banku w sytuacjach awaryjnych. Z Funduszu Pomocowego może być udzielona pomoc w sytuacjach zagrożenia utraty płynności lub wypłacalności w postaci pożyczki do 20% Funduszu Pomocowego. Minimum Depozytowe służy zabezpieczeniu odpowiedniego poziomu płynności w Systemie. Stanowi również źródło pomocy finansowej w sytuacji zagrożenia utraty bieżącej zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych w postaci lokaty płynnościowej złożonej przez Bank Zrzeszający do 8% Minimum Depozytowego.

9. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank.

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- 1) Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- 2) Przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,

10. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- 1) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,
- 2) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- 3) różne terminy wymagalności depozytów,
- 4) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące itp.

11. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności można zaliczyć:

- 1) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,

- 2) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- 3) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- 4) przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- 5) utrzymywanie Minimum depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- 6) systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

- 1) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
- 2) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 3) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 4) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 5) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 6) płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 7) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;
- 8) aktywa płynne – suma aktywów nieobciążonych,
- 9) depozyty stabilne – suma osadu na depozytach sektora niefinansowego i osadu na depozytach instytucji rządowych i samorządowych;
- 10) pasywa niestabilne – środki obce niestabilne wykazywane w rachunku nadzorczych miar płynności,
- 11) pasywa stabilne – środki obce stabilne wykazywane w rachunku nadzorczych miar płynności;

Pozostałe pojęcia są określone w procedurze wewnętrznej – Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie.

13. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

Nadwyżki zgromadzonych środków są inwestowane na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB.

14. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych.

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w planowaniu awaryjnym, wyznaczaniu poziomu limitów, procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

15. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Plany awaryjne zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

16. Polityka utrzymania rezerwy płynności.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - pozyskania kredytów z Banku Zrzeszającego lub wykorzystania przyznanych linii kredytowych;
 - sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów;
 - pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego;
 - pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni lub lokaty płynnościowej;
 - przyrostu depozytów.

W celu monitorowania alternatywnych źródeł finansowania Bank prowadzi i na bieżąco aktualizuje rejestr aktywów oraz warunków na jakich może być pozyskiwane dodatkowe finansowanie, Bank utrzymuje aktywa nieobciążone na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego.

Ponadto Bank utrzymuje na odpowiednim poziomie wskaźnik płynności krótkoterminowej, LCR pokazujący w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności.

17. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeszenia;

- pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego do 20% Funduszu Pomocowego,
- lokata płynnościowa złożona przez Bank Zrzeszający ze środków Minimum Depozytowego do 8% Minimum Depozytowego.
- potencjalna wielkość kredytów możliwych do pozyskania z Banku Zrzeszającego.

18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

Lp	Nazwa sprawozdania (i opis treści)	Komórka sporządzająca	Odbiorca - Zarząd				Odbiorca - Rada Nadzorcza			
			M	K	P	R	M	K	P	R
1	Analiza z ryzyka płynności, w tym:	Dział ds. Oceny ryzyka bankowego								
	- źródła finansowania działalności Banku z podziałem pasywów na depozyty, środki pozyskane od banków, kapitał udziałowy, zasobowy, pozostałe pasywa		X	X	X	X		X	X	X
	- stabilność i struktura depozytów - podział depozytów wg rodzaju podmiotu i terminu (bieżące i terminowe), koncentracje depozytowe, depozyty osób wewnętrznych, wskaźniki osadu, wskaźniki zrywalności		X	X	X	X		X	X	X
	- zobowiązania pozabilansowe udzielone - struktura, wskaźnik osadu		X	X	X	X		X	X	X
	- luka płynności - kontraktowa, urealniona, wskaźniki płynności, realizacja limitów		X	X	X	X		X	X	X
	- analiza wskaźników płynności i realizacja limitów nałożonych na wskaźniki płynności		X	X	X	X		X	X	X
	- testy warunków skrajnych - maksymalny okres (kasowej/bezgotówkowej) obsługi klientów, w przypadku zaistnienia utraty lub zagrożenia utraty płynności finansowej		X	X	X	X		X	X	X
	- nadzorcze i wewnętrzne miary płynności w układzie dziennym oraz trendy i zmiany w składowych nadzorczych miar płynności		X	X	X	X		X	X	X
	- wskaźniki LCR - realizacja, trendy i zmiany w składowych wskaźnika			X	X	X		X	X	X
	- analiza poziomu środków w kasach, na rachunku bieżącym, w bankomatach oraz lokat automatyczny overnight - stany środków, wyjaśnienie przyczyn nadpłynności lub niedoboru		X	X	X	X		X	X	X
	- wnioski z analizy i propozycje działania w przypadku stwierdzenia niekorzystnych zjawisk		X	X	X	X		X	X	X
	- luka dynamiczna			X	X	X		X	X	X
	- wskaźniki NSFR - realizacja, trendy i zmiany w składowych wskaźnika			X	X	X		X	X	X
	- testy warunków skrajnych			X	X	X		X	X	X
	- realizacja planu finansowego			X	X	X		X	X	X
	- potencjalne możliwości przywrócenia bezpiecznego poziomu nadzorczych miar płynności				X	X			X	X
	- testy warunków skrajnych uwzględniające parametry makroekonomiczne					X				X
	- ocena prawidłowości i kompletności danych wykorzystywanych do pomiaru					X				X
	- testy z planu awaryjnego					X				X
	- realizacja Strategii działania					X				X
	- ocena zgodności z założeniami Strategii zarządzania ryzykami					X				X
	- realizacja planu finansowego dotycząca pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych					X				X
2	Pogłębiona analiza płynności długoterminowej	Dział ds. Oceny ryzyka bankowego				X				X
3	Plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych (co najmniej 3 letnie założenia), załącznik do planu finansowego na dany rok. Zawiera: prognozy, założenia dotyczące wielkości, rodzajów, struktury depozytów, politykę stóp procentowych oraz opłat związanych z prowadzeniem rachunków depozytowych, związaną z planowaną strukturą depozytów z uwzględnieniem zachowań konkurencji, analizy wykonania prognoz założonych w planie oraz strategię marketingową wobec klientów Banku. W planie ujęta jest prognoza kształtowania się pozycji zaliczanych przez Bank do Środków obcych stabilnych (z uwzględnieniem zapisów Pakietu CRD/CRR)	Dział Handlowy, Dział ds. Oceny ryzyka bankowego				X				X
M-miesięcznie, K-kw artalnie, P-półrocznie, R-rocznie										

XIII. DŹWIGNIA FINANSOWA

Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie, wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości

bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych, przy czym:

- 1) w łącznej kwocie aktywów Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał Tier I,
- 2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana: od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.

Wskaźnik dźwigni finansowej obliczany i monitorowany jest w okresach kwartalnych; stanowi element informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Dźwignia finansowa na dzień 31.12.2016r. wyniosła 7,36%. Nie wystąpił efekt nadmiernej dźwigni, co oznacza, że nie istnieje potrzeba podjęcia niezamierzonych działań korygujących plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

XIV. STOSOWANE TECHNIKI REDUKCJI (OGRANICZANIA) RYZYKA KREDYTOWEGO

Przyjęte w Banku zabezpieczenia pozwalają bezpośrednio redukować skalę zrealizowanego ryzyka kredytowego. Bank wykorzystuje przyjęte zabezpieczenia do pomniejszania podstawy naliczania rezerw celowych zgodnie z zapisami rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Ustanowione przez Bank zabezpieczenia mogą stanowić podstawę do zmniejszania kwoty regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe poprzez możliwość stosowania preferencyjnej wagi ryzyka (35%) dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach. Bank dopuszcza również zmniejszenia kapitału regulacyjnego poprzez zastosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego, pod warunkiem spełnienia szczegółowych wymagań przez zabezpieczenia.

XV. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku. System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia m.in.:

1. funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku,
2. zespół ds. zgodności i kontroli wewnętrznej mające za zadanie kontrolę przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawiania raportów w tym zakresie.

3. niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

1. zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
2. zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
3. ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
4. zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
5. kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Mechanizmy kontrolne obejmują m.in. okresowe:

1. przeglądy, analizy i oceny sporządzane dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
2. sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku,
3. badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych),
4. sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów,
5. weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji,
6. analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania.

Działanie mechanizmów kontrolnych przebiega w dwóch etapach:

1. ustanowienie wewnętrznych zasad, limitów i procedur,
2. sprawdzanie ich przestrzegania.

Zarząd Ludowego Banku Spółdzielczego w Strzałkowie ocenia system kontroli wewnętrznej jako zorganizowany w sposób adekwatny do wielkości i rodzaju ryzyka w Banku. System kontroli wewnętrznej w Banku działa w sposób nie budzący zastrzeżeń. Audyt wewnętrzny w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie sprawowany był w 2016r. przez pracowników Zespołu Audytu Wewnętrznego. Prowadzone przez Audytorów wewnętrznych badania pozwalają na pełną i kompleksową analizę skuteczności zarządzania Bankiem oraz ryzykiem związanym z działalnością Banku. W 2016r. Bank przystąpił do Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, w związku z tym faktem obowiązki audytu wewnętrznego w LBS w Strzałkowie przejął wyżej wymieniony system ochrony. Zarząd Banku określa ryzyko kontroli wewnętrznej na poziomie niskim. Rada Nadzorcza Ludowego Banku Spółdzielczego w Strzałkowie, stwierdza, że system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest w sposób adekwatny do wielkości i rodzaju ryzyka w Banku. Rada Nadzorcza uznaje ocenę efektywności działania Zespołu Audytu Wewnętrznego oraz ocenę systemu kontroli wewnętrznej dokonaną przez Zarząd Banku jako prawidłową i nie wnosi uwag w tym zakresie. Efektywność działania Audytu wewnętrznego oraz cały obszar systemu kontroli wewnętrznej ocenia jako odpowiedni dla ryzyka i skali prowadzonej działalności bankowej.

Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem

I. Podstawowe założenia procesu zarządzania ryzykiem:

1. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych; ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
2. W Banku realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
3. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.
4. Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
5. Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:
 - 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
 - 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
 - 3) system limitów ograniczających ryzyko;
 - 4) system informacji zarządczej;
 - 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.
6. Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, zaliczane są:
 - 1) ryzyko kredytowe;
 - 2) ryzyko koncentracji;
 - 3) ryzyko operacyjne;
 - 4) ryzyko płynności;
 - 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
 - 6) ryzyko kapitałowe;
 - 7) ryzyko braku zgodności.

6.1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;

- dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 2,0%;
- ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem banku zrzeszającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego a w uzasadnionych przypadkach również w inne instrumenty zgodnie z obowiązującymi „Zasadami zarządzania ryzykiem inwestycji”; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych nie może przekroczyć 100% funduszy własnych Banku.
- utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 70% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania².

6.2. Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w ustawie Prawo bankowe oraz w Rozporządzeniu UE nr 575/2013.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- angażowanie się Banku głównie w branżę, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału (zgodnie z definicją dużych ekspozycji);

² Definicja portfela została określona w zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

- przyjęcie limitu zaangażowania w produkty ubezpieczeniowe w przypadku powstania zagrożenia spadku efektywności zabezpieczenia,
- przyjęcie limitu w zabezpieczenia w postaci polis ubezpieczeniowych pochodzących od danego dostawcy w przypadku powstania zagrożenia spadku efektywności zabezpieczenia,
- ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

6.3. Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

6.4. Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych; w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV / CRR; w tym celu Bank dopuszcza zmianę struktury aktywów poprzez m.in. zamianę części lokat międzybankowych na papiery skarbowe cechujące się wysoką jakością i stabilnością, w celu utrzymania wskaźnika LCR.
- utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku

- zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- dywersyfikację źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
- identyfikację wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności;

6.5. Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- ograniczenie kwoty pozycji oprocentowanych (tj. tych pozycji bilansu, od których naliczone odsetki stanowią dochód odsetkowy) na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 3 % aktywów/pasywów oprocentowanych; ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 3% sumy bilansowej;
- zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - ✓ stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - ✓ oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
 - ✓ ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem (w przypadku podwyższonego poziomu ryzyka opcji).

6.5. Długoterminowe cele kapitałowe Banku obejmują:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,5%,
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10%,
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 12%,
- obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 90%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 8,9%;
- utrzymanie takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90% funduszy Tier I;
- dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez uzyskanie ograniczenie pakietów udziałów do 3% funduszu udziałowego;
- przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej;
- posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% własnych sumy bilansowej Banku;
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów kapitałowych,
- nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;

6.6. Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- Wzmacnianie pozycji Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez:
 - ✓ zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych przez Bank standardów postępowania;
 - ✓ podejmowanie działań eliminujących ryzyko braku zgodności oraz przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji i ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być skutkiem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Bank realizuje cele strategiczne w obszarze ryzyka braku zgodności poprzez prowadzenie polityki zgodności obejmującej:

- główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności, na wszystkich szczeblach organizacji Banku;
- dążenie do zgodności wewnętrznych aktów prawnych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- dążenie i dbałość o:

- ✓ wizerunek zewnętrzny Banku, rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - ✓ pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - ✓ przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - ✓ stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.
7. Bank definiuje i analizuje ryzyka trudnomierzalne, do których zalicza: ryzyko strategiczne, ryzyko braku zgodności, ryzyko utraty reputacji, ryzyko modeli, ryzyko cyklu gospodarczego, ryzyko transferowe i ryzyko rezydualne uznając je za nieistotne (z wyjątkiem ryzyka braku zgodności) dla ogólnego profilu ryzyka.
8. Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych lub częściej gdy zajdzie taka potrzeba, pod względem dostosowania ich do: aktualnych przepisów prawa, zmian skali działalności Banku, zmian organizacyjnych; zaleceń wydanych przez audyt wewnętrzny lub KNF po procesie BION lub po inspekcji. Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

II. Proces zarządzania ryzykiem

1. W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:
- 1) Rada Nadzorcza;
 - 2) Zarząd;
 - 3) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie płynnością w ramach nadwyżek środków;
 - c) sprzedaż kredytów, przyjmowanie depozytów, rozliczenia operacyjne
 - d) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
 - e) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Rada Nadzorcza:

- zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - ✓ szacowania kapitału wewnętrznego,
 - ✓ planowania i zarządzania kapitałowego;
 - ✓ kredytowania osób wewnętrznych;
 - ✓ ujawniania informacji.
- zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;

- zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych;
- zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka,
- akceptuje plany awaryjne utrzymania płynności zatwierdzone przez Zarząd ;
- sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- sprawuje nadzór nad skutecznością systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku, w tym ryzykiem systemów informatycznych i bezpieczeństwem informacji;
- ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd:

- odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka, w tym ryzyka operacyjnego;
- wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;

- odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- odpowiada za bezpieczeństwo informacji i systemów informatycznych;
- uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.

Dział ds. Oceny Ryzyka Bankowego:

Zgodnie z obowiązującym regulaminem organizacyjnym zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą komórką zajmującą się identyfikacją obszaru ryzyk, gromadzeniem, przetwarzaniem i opracowywaniem niezbędnej informacji zarządczej odpowiednim organom i komórkom Banku, projektowaniem standardów zarządzania tymi ryzykami oraz wskazanie możliwości ich redukcji jest Dział ds. oceny ryzyka bankowego usytuowany w Pionie Oceny Ryzyka. Do podstawowych zadań Działu należy również szacowanie kapitału wewnętrznego, ocena poziomu adekwatności kapitałowej Banku a także monitorowanie realizacji wyznaczonych celów i zadań strategicznych.

Komórki organizacyjne:

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów strategicznych oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

III. Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

1. Bank stosuje metody (modele) identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.
5. Bank wprowadził do systemu zarządzania ryzykiem, ryzyko jakie niesie otoczenie makroekonomiczne Banku w związku ze stanem cyklu koniunkturalnego (cyklu gospodarczego).
6. W prowadzonej działalności Bank oferuje produkty ubezpieczeniowe.

IV. Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
 - 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
 - 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
 - 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
 - 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.
6. Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe oraz w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
7. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.
9. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

V. Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

2. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:
 - 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
 - 2) profilu ryzyka;
 - 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
 - 4) wyników testów warunków skrajnych;
 - 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.
4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura *Zasady funkcjonowania systemu informacji zarządczej w Ludowym Banku Spółdzielczym w Strzałkowie*; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych określa odrębna regulacja.
7. W szczególności raporty z zakresu oceny poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka otrzymują:

Zarząd

Miesięcznie – z zakresu ryzyka: płynności, stopy procentowej i ryzyka kredytowego (analiza skrócona),

Kwartalnie – z zakresu ryzyka: kredytowego, w tym koncentracji; ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie; detalicznych ekspozycji kredytowych; operacyjnego i adekwatności kapitałowej,

Półrocznie - z zakresu ryzyka braku zgodności.

Rada Nadzorcza

Kwartalnie – z zakresu ryzyka: kredytowego, w tym koncentracji, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie; detalicznych ekspozycji kredytowych, płynności, stopy procentowej, operacyjnego i adekwatności kapitałowej.

Półrocznie - z zakresu ryzyka braku zgodności.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Ludowego Banku Spółdzielczego w Strzałkowie niniejszym oświadcza, iż ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

1.	Tadeusz Krotoszyński	–	Prezes Zarządu
2.	Mariola Chudziak	–	Wiceprezes Zarządu
3.	Monika Kupna	–	Wiceprezes Zarządu
4.	Michał Kordeczka	–	Wiceprezes Zarządu

Strzałkowo, 2017 - 06 – 19